

Rend- Tartományi Közlöny

A KAP. SZ. JÁNOSRÓL NEVEZETT FERENCRENDI TARTOMÁNY

HIVATALOS KÖZLÖNYE

1913. február

A FŐTISZTELENDŐ P. PROVINCIALIS MEGBIZÁSÁBÓL SZERKESZTI:

P. PESTI EMMÁNUEL

GYÖNGYÖSI HÁZFŐNÖK, THEOLOGIAI TANÁR.

Kiadótulajdonos: A Kap. Sz. Jánosról Nev. Ferencrendi Tartomány Főnöksége Gyöngyösön.

Provinciánk jövődő kilátásairól.

Folytatás és vége.

De ha a studium ügye szerencsésen meg is lesz oldva, még mindig mutatkozni fog egy hiány, mely esetleg veszélyt is hozhat a megújódott Provinciára. Ez pedig nem más, mint az a nagyon is valószínű eshetőség, hogy a Provincia számtalan teendővel elhalmozott tagjai értem különösen az atyákat, lassankint — nem fordíthatván magukra elég gondot — vissza fognak esni a lelki életben, és a nagy gonddal és áldozattal megteremtett reformáció visszafejődik. Ilyen dekadenciát tényleg lehetett tapasztalni egyeseknél, a kik vagy nagyon sok teendővel voltak elhalmozva, vagy pedig igen kevés taggal bíró zárdákban éltek. Az előbbieknél érthető a dekadencia oka, az utóbbiaknál pedig ennek oka az, hogy a kis zárdákban nem igen tartható be a szerzetesi disciplina, ennek az elhagyása pedig kivetkőztet bennünket szerzetesi mivoltunkból. Mindkettőn az egyének szaporításával lehet csak segíteni, a mi remélhetőleg később lehetséges is lesz. De ha bőven fog is a Provincia egyénekkal rendelkezni és valami külső körülmény sem fog reá zavaró hatást gyakorolni, még mindig ott fog kísérteni a dekadencia réme, ha csak valami erős lelki gócpont-ról nem fogunk gondoskodni, a mely nap módjára világitson és melegítsen az egész Provinciának, mutatva és gyakorolva az éltszentség példáját. Tapasztalati tény az, hogy az egyesek lelki élete mindig egyes lelki középpont körül forog és az a középpont gyakorol reá hatást. Így pl. ha valamely községbe egy buzgó pap kerül, csakhamar pezsgő lelki élet kezdődik körülötte, melynek ő a középpontja. És ha ő távozik, rendesen a lelki élet is vele együtt távozik. A mit az egyedeknél tapasztalunk ugyanaz a társulatoknál is verifikálódik. Így nálunk egyik zárda hatással van a másikra, az exemplaris

zárda magához vonzza a többieket, melyek mintegy morális kényszerrel elismerik annak fölényét, melyet mindenki példának tart és önkénytelenül is utánna indulnak, vagy legalább restelkednek ellenére cselekedni. Ilyen zárdák volnának azok a szükséges lelki gócpontok, melyek a többieket is megőriznék. Most a studium zárdák ezek a gócpontok, melyeket a többiek iparkodnak utánózni. De minél jobban szaporodnak a növendékek és minél nagyobb mérveket öltenek a studiumok, ezek a gócpontok annál jobban elhomályosúlnak, mert t. i. annyi egyén között és oly sok irányú elfoglaltságban ezen zárdák lakói mindig több és több kivétellel és fölmentéssel kénytelenek élni, a melyek mint megengedett dolgok mennek át a más zárdák életébe is, és ez könnyen visszaesést okozhat. Nekünk egy, vagy esetleg két tökéletes zárdára volna szükségünk, ahol mindent teljesen és tökéletesen tartanának meg, ahol az igazi szerafi szellemet látnánk és a mely így hatást tudna gyakorolni a többi zárdákra is. Vagyis mondjuk ki más szavakkal, nekünk kellene egy vagy két recessus-zárda, a hol a nagyobb éltszentségre vágyó testvérek gyülnének össze, a hol a noviciusokat nevelnék, a kik onnét szétvinnék az egész Provinciába az istenesség lágy fuvalmu, illatos szellőjét. Nem kell megjednünk ezen gondolattól, mert ez nem jelent újabb terheket, sem a Provincia nem veszít egyéneket, ha egyik-másik zárdáját recessusnak alakítja át. A recessus nem annyit jelent, hogy az ott levő testvérek elzárkózva teljesen a világtól csupán saját lelküknek élnek, mert ez nem volna szerafikus szellem, a melynek fő principiuma „non sibi soli vivere, sed aliis proficere“, a recessusban pedig igazi szerafikus szellemnek kell lennie, mely

egyaránt tökéletesen munkálkodik úgy a saját, mint a világiak lelki üdvén, szóval ott a munkálkodás még intenzivebb lenne, mint a többi zárdában. A recessust tehát oly értelemben kell vennünk, hogy ők visszavonulnak a communis observantiától és a legnagyobb áldozatok árán is minden legkisebb szabályt betartanak, semmiben sem véve igénybe dispensációt. A recessusba természetesen csak az menne, a ki oda hivatást érezne és a kit az előljárók ezek közül kiválasztanának. — Csálódik, a ki azt hiszi, hogy ide nem fognak akadni vállalkozók. A recessus már régóta so-

kaknak titkos vágya, és ennek a megvalósítása nem is ütközik nehézségekbe, erre csak az időpontot kell megválasztani. És ez az időpont már-már közeledik. Legalább a jelek azt mutatják. És ha ez is bekövetkezik, akkor a Provincia lelki élete meg lesz erősítve szellemi fellegvárakkal, melyeket aligha fognak bevenni szerzetesi életünk ellenei.

Végezzük be ezen hosszas elmefuttatásunkat azon imaszerű fohással, vajha a jó Isten valóra változtatná mindezeket és megerősítené Provinciánk kormányát, hogy ezen föltett szép terveket keresztülvihesse.

A böjti sz. időről.

A minden keresztények legszentebb és legnagyobb bűnbánati ideje a negyvennapos sz. böjt beköszöntött. Az Egyház a nemzetek nagy apostolának szavaival int bennünket: „Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis . . . in omnibus exhibeamus nos metipsos, sicut Dei ministros . . . in multa patientia in vigiliis, in jejuniis, in castitate, in charitate non ficta.” (Epist. II. ad Cor. c. 6.) És midőn hamut hint a fejünkre a bűnbánat jeléül így sóhajt velünk az Úrhoz: „Immutemur in habitu in cinere et cilicio: jejunemus et ploremus ante Dominum, quia multum misericors est dimittere peccata nostra Dominus Deus noster.” — Nagy és mélységes az Egyház bűnbánata a sz. Quadragesimában, és a bűnbánat ezen szellemével akar bennünket is eltölteni. Szükséges tehát az Egyházat megértenünk, ha kötelességszerűen föl akarjuk öltetni e sz. időben az ő lelkületét.

Azt hiszem legjobban megértjük az Egyházat, mit akar a Quadragesima megtartásával elérni, ha ezen sz. bűnbánati idő eredetét és mibenlétét kutatjuk és annak minden részletét megismerni iparkodunk. Ez megérteti velünk az Egyház intencióját és átalakít bennünket az ő szellemébe.

A negyvennapos böjt ideáját az első keresztények a sz. írásból vették. Már az ó-szövetségben többször találkozunk a negyvennapos böjttel, az új-szövetségben pedig maga Krisztus Urunk böjtölt negyven napon keresztül. Mi sem természetesebb, hogy az apostolok és az első keresztények, mint mindenben, úgy a bűnbánat tartásában is az isteni Mestert utánozták, vagyis azt oly módon tették, a hogy arra Krisztus, kibén bűn nem volt, példát adott. Innen már az Egyház kezdetén találkozunk a negyvennapos böjttel, melyet az egyes hívők parancsszó nélkül csupán buzgóságból tartottak. Ezeknek az első Quadragesimáknak nem volt meghatározva az idejük, akkor tartották a hívők, mikor jónak látták, sőt egyesek több Quadragesimát is tartottak az esztendőben; azonban elég korán kezdték összekötni a Quadragesimát husvét ünnepével, és mivel ez a szokás általá-

nossá vált, lassankint kialakult a mai Quadragesima. A középkorban több helyen szokásban volt a husvét Quadragesimán kívül az adventi — az u. n. sz. Márton Quadragesimája — és őszi sz. Mihály Quadragesimája, úgy hogy sok helyen három Quadragesimát tartottak. De ezen utóbbi Quadragesimák sohasem váltak általánosakká és lassankint elenyésztek, csupán az adventi Quadragesimának maradtak meg némi nyomai.

A husvét Quadragesimát tehát a szokás hozta be, ép azért nagyon sok változáson ment keresztül, míg a jelen alakját vette föl. Nagy volt első sorban a változatosság a böjti napok számát illetőleg. Igaz ugyan, hogy a böjti napok száma kimondottan negyven volt, de mióta a Quadragesimát husvét ünnepéhez kötötték, az nem annyira a negyvenes szám, mint inkább a hetek szerint igazodott. Általában hat héttel husvét előtt kezdték a böjtöt, pedig hatszor hét nem negyven, hanem negyvenkettő. E szerint tehát úgy látszik, hogy két nappal többet böjtöltek negyvennél, valójában azonban a böjt még negyven napot sem tett ki. A régi Egyházban u. i. tilos volt ünnep- és vasárnapokon böjtölni, és mivel a hat heti böjt alatt hat vasárnap volt, ezt a hat vasárnapot le kell vonnunk a negyvenkét napból, hogy a böjti napok számát megkapjuk. Marad tehát 36 nap. Ekkora volt a régi keresztények böjtje. Így volt ez még Nagy sz. Gergely idejében is, a ki egyik homíliájában ezeket mondja: „A praesenti die usque ad Paschalis festivitatis gaudia sex hebdomadae veniunt, quarum videlicet dies quadraginta et duo fiunt. Ex quibus dum sex dies Dominici ab abstinentia subtrahuntur, non plus in abstinentia, quam dies sex et triginta remanent.” — (Hom. 16 in Evang.) Nemsokára azonban Nagy sz. Gergely után már nyomaira akadunk a böjt kiegészítésének. A 36 napot megtoldották négy nappal, úgy hogy a böjt nem a Quadragesima első vasárnapján, hanem előtte való szerdán t. i. hamvazó szerdán kezdődött. És ez a jelenlegi állapot is. Ezt a ráadott négy napot azonban nem fogadták el rögtön mindenütt, a milánói

abrozián ritusban még ma sem tartják, hanem vasárnap kezdik a böjtöt. A római ritusban ugyan kötelező már mindenhol ez a négy nap, de a Quadragesima liturgiájába még most sem olvadt be. E napokon u. i. még nem mondjuk a Quadragesima hymnusait és Versiculussait, sem a vesperást nem végezzük az ebéd előtt. Sőt a Missale is Quadragesima első vasárnapját tartja a böjt elejének, mert ezen vasárnap Secretájában így olvassuk: „Sacrificium Quadragesimalis *initii* solemmiter immolamus.“

Később történtek több hozzáadások is, melyeknek viszont csak a liturgiában maradtak meg nyomaik, tényleges böjt ezeken az újabb hozzáadásokon manapság már nincs. Értem itt a Septuagesima, Sexagesima és Quinquagesima vasárnapokat. — Keleten u. i. a hol az első keresztények legnagyobbbrészt a zsidókból kerültek ki, dacára annak, hogy már az apostoli időkben szombat helyet a vasárnapot ünnepelték, mégsem hagytak föl teljesen a szombat ünneplésével sem. A szombat továbbra is szent nap maradt, a melyen dolgoztak ugyan de azért azt különösen megünnepelték és szent napnak tartották. A keleti Egyházban még ma is meg van a szombat ünneplése és valamint vasárnap, úgy szombaton sem szabad böjtölni. Ismeretes, hogy a nagy keleti schisma idejében a keletieknek egyik fő vádja a nyugati Egyház ellen az volt, hogy a nyugati Egyház szombaton is megengedi a böjtöt. A nyugati Egyházban u. i. a szombat lassankint a bold. Szűz sz. napjává vált és a böjt e napon megengedett volt. Voltak azonban nyugaton is Egyházak, melyek szombaton nem böjtöltek. — Már most azokon a helyeken, a hol a Quadragesimában szombatokon nem volt szabad böjtölni, hogy kijöjjön a negyvennapi böjt, azt már nyolc nappal hamvazószerdá előtt el kellett kezdeni. Így jöttek létre Quinquagesima és Sexagesima vasárnapok. De még ezeknél is előbb kezdték a negyven napi böjtöt azokon a helyeken, a hol szombaton és vasárnapon kívül még csütörtökön sem volt szabad böjtölni. A liber pontificalis u. i. azt írja Melchiades pápáról: „Constituit ne ulla ratione die Dominica aut *quinta feria* jejunium quis fidelium ageret, quia eos dies pagani quasi sacrum jejunium celebrant.“ Igaz nem egész megbízható a liber pontificalis ezen állítása, tény azonban, hogy több helyen tilosnak tartották a böjtöt csütörtökön. Ezeknek tehát már Septuagesimakor kellett kezdeniök a Quadragesimát, hogy a negyvennapi böt kijöjjön. Innen a Septuagesima, Sexagesima és Quinquagesima eredete. Ezek a böjti napok azonban soha sem lettek általánosakká az Egyházban, mindig csak egyes helyek szokásai maradtak és ma már csak a liturgiában van nyomuk, a mennyiben az Egyház már Septuagesimakor elhagyja az Alleluját, felölti a bűnbánat viola-színét és így mintegy elkészít bennünket a Quadragesimára.

A böjt megtartási módja az idők folytán szintén több változáson ment keresztül. Az első keresztények a böjtölés módját a zsinagógától tanulták. A zsidók a böjtöt úgy tartották, hogy egész nap nem ettek, csak naplemente után, miután beesteledett, melynek jele a csillagok föjijövele volt, vettek magukhoz táplálékot. Így böjtöltek a keresztények is az Egyház bölcsőjétől kezdve egész a középkor végéig. Ezen böjtölési módnak megfelelőleg osztották be a nagyböjt liturgiáját is. Minthogy egész estig semmit sem ettek, a nona után este felé végezték a sz. Misét, a melyen különösen a böjti sz. időben a hívek iparkodtak jelen lenni. Mire a sz. Mise végződött már esteledni kezdett, ép azért a diakonus nem bocsátotta el a népet az „Ite mise est“-tel, hanem a „Benedicanus Domino“-val invitálta őket a vesperas elvégzésére, a mely a böjti időben mindig össze volt kötve a sz. Misével, mint még most is látjuk a nagyszombati misében. — A régi esztergomi missalében, mely még a XVII. században használatban volt, a nagyszombati misén kívül, még a nagycsütörtöki és nagypénteki misékben is megtaláljuk a vesperást. A római missalében is meg vannak némi nyomai a vesperásnak a Quadragesima ferális miséiben az u. n. „Oratio super populum“-ban, a melyet a Quadragesima ferális miséiben végzünk az utolsó Postcommunio után harmadszor mondva „Oremus“-t és előrebocsátva „Humiliate capita vestra Deo“. Ez az oratio az az napi vesperás oratioja, tehát valószínű, hogy nem egyéb, mint a mise végén végezni szokott vesperás maradványa.

A vesperás után a nép hazatért és akkor volt az egyetlen napi étkezés a coena, a melyet a completorium követett. Ilyen volt a böjt egész a XIII. századig.

A XIII. század scholasticus szerzetesei, hogy több idő legyen a tanulásra, a napközben levő órákat kezdték összevonni és egyszerre reggel elvégezni, hogy így napközben ne kelljen annyiszor menni a kórusra. Így került a nona, melynek tulajdonképen délután 3 órakor kellett volna lennie, a reggeli órákra. És mint-hogy a sz. Misének a nona után kellett következnie, a sz. Misét is elvégezték reggel, és így a mise végén el kellett végezni a vesperást is, mert az bele volt már illesztve a nagyböjti misék liturgiájába. Ennek következtében mi sem természetesebb, mint hogy a nép, mely hozzá volt szokva, hogy a böjti sz. Misék után étkezék a coenát dél tájban tartotta. Így lassankint szokásba jött a böjti napokon is délben étkezni, a mely étkezésnek azonban megmaradt a vacsora elnevezése. Ez a szokás idő folytán magával hozta az esteli collatiót is. A bencések ugyanis, a kik egész nap a mezőn dolgoztak, minthogy a Quadragesimában csak délben kaptak enni, estére kelve fáradtan és minden felüdítés nélkül lettek volna kénytelenek nyu-

galomra térni, a mi tekintve azt, hogy éjszaka fel kellett kelniök a matutinumra, nagy áldozatot kívánt tőlük. Enyhítésül tehát a böjti napokon kaptak lefekvés előtt egy pohár bort, és hogy a bor az üres gyomorra meg ne ártson ettek hozzá egy darabka kenyeret.

Ez a szokás a népnél, mely hasonló nehézségekkel küzdött, utánzásra talált, és így kialakult a böjti collatio, mely ma már mindenkinél megengedett dolog és a mai álláspont szerint szabad a collatio 8 uncia vagyis egy negyed kiló táplálékot venni. Ehhez hozzájárult később az u. n. frustulum matutinum, mely megenged kinek-kinek két unciára való reggelit. A mai böjt tehát az egyszeri jólakást délben és az említett két kisebb étkezést engedi meg, ezen kívül, ha csak valami exkuzáló körülmény nincs tilos más táplálékot venni.

A böjt a régi időben az ételek nemeire nézve is igen szigorú volt. Keleten pl. az Egyház első századaiban nemcsak húst nem ettek, hanem tartózkodtak mindazon táplálékoktól, melyek állatoktól származtak, így nem ettek halat és vízi állatokat, sem tojás és tejnemű ételeket, sőt tilos volt a borivás is, úgy hogy alig ettek mást a Quadragesimában, mint olajat és zöldegeket. Nyugaton, ahol a klíma erősebb táplálékokat kívánt, nem volt ilyen szigorú a böjt, itt már kezdetben megengedettek voltak a halak és hidegvériűek és a bor nem volt tilos. Azonban nyugaton is tiltottak voltak a tojás és tejnemű ételek az u. n. lacticiniák. De Közép-Európában, a hol a tenger távolsága miatt nem igen juottak halakhoz, lassankint kezdték használni Quadragesimában a lacticiniákat, úgy, hogy ezen szokás Németországban, Magyarországon és még néhány helyen, megengedetté vált, a tengerparti vidékeken azonban még ma is tilosak a lacticiniák.

Tekintettel a mi hideg korunkra az Egyház az utóbbi időkben fölmentéseket kezdett adni az abstinencia alól. Már a vatikáni zsinatban indítványozták egyes püspökök a böjt eltörlését, mert annak megtartása a jelen viszonyok között sokkal nehezebb és így nagyobb az áthágás veszélye. Ezen indítvány tárgyalására ugyan nem került a sor, de tény az, hogy azóta az Egyház ad fölmentvényeket egyes böjti napokon a húsételek élvezésére. De ha meg is engedi az Egyház egyes böjti napokon a húst, az ételmennyiséget még sem emelte föl, úgy hogy ez esetben is be kell tartani az egyszeri jóllakást és a reggeli valamint az estéli kimért étkezéseket, szóval csak az abstinencia alól ad dispensációt, de nem a ieium alól. Egy-két kivételes esetben van csak a jejunium alól is dispensáció.

Hátra van még, hogy a Quadragesima liturgiájáról is mondjunk valamit. Midőn a Szentlélek vezetése alatt lassankint létrejött az Egyházban a negyvennapos sz. böjt, ugyanaz

az isteni gondviselés átalakította az istentiszteletet is a böjtnek megfelelőleg a Quadragesimában. Hosszas volna kifejtteni a fejlődés számtalan phasisait, míg a jelenlegi böjti liturgia létrejött, azért röviden csak a jelenlegi böjti liturgiát vázoljuk néhány vonással. — A Quadragesimának mintegy előkészítő ideje a Septuagesima, Sexagesima és Quinquagesima. Ezen időben az Egyház már felölti a violaszínt, a bűnbánat színét és elhagyja az Alleluja és a Gloria örömeinekét. Hamvazó szerdától kezdve azonban még mélyebb gyászt ölt. Ez időtől kezdve a violaszínű misékben már nem szabad az orgonának szólni és a diakonus valamint a szubdiakonus nem öltenek föl dalmatikát és tunicellát, mert ezen ruhák az öröm jelei, hanem vagy csupán albában, vagy casula plicátában szolgálnak az oltárnál. Ezek ugyan nálunk ismeretlen dolgok, mert nálunk liturgia tekintetében sok kívánni való van, de az Egyház szabályai mindezeket előírják. A nagyböjt közepén Quadragesima negyedik vasárnapján az Egyház egy kis respiriumot enged az általános bűnbánat közepette. Ezen a vasárnapon szenteli meg Rómában a pápa az aranyrózsát, a sz. Mise azért a violaszín helyett lehet rózsaszínben is. A mise úgy kezdődik hogy: „Laetare Jerusalem“, az oratioiban az Egyház így imádkozik: „Concede quaesumus omnipotens Deus, ut qui ex merito nostrae actionis affligimur, tuae gratiae consolatione respiremus.“ E napon újra megszólal az orgona és a sz. miniszterek dalmatikában és tunicellában jelennek meg az oltárnál. — Ezt a kis respiriumot azonban még mélyebb gyász váltja föl. Fekete vasárnap a kereszteteket, képeket és szobrokat az Egyház violaszínű lepellel födeti be, a liturgikus imákban mindjobban nyilvánul az Egyház bűnbánata és fájdalom, a míg a nagyhét magasztos szertartásaiban mintegy elmerül az egész hívő sereg a bűnbánat tengerében.

Ezen magasztos szertartások méltó kifejezői annak a lelkiületnek, melyet az Egyház tőlünk a sz. böjti időben elvár. Igaz, a Quadragesimai sz. böjtöt számtalan külsőségek képezik, de ezen külsőségek mind oda irányulnak, hogy a belső, a szív, az nemesüljön, tisztuljon és átszellemüljön. A könnyek itt a fő, melyeknek le kell mosniök a szív szennyeit, mint az Egyház is éneklí a Quadragesimai himnuszban: „Dans tempus acceptabile, — Da lacrimarum rivulis — Lavare cordis vicium — Quam laeta adurat charitas. — Quo fonte manavit nefas, — fluent perennes lacrimae, — Si virga poenitentiae — Cordis rigorem conterat.“

Táplálja tehát lelkünket a szent böjt az Egyház e bűnbánati idejében, hogy mi, akik másoknak hirdetjük a bűnbánatot, mi magunk első sorban részesüljünk annak áldásaiban.

Tézisek a kétheti konferenciákhoz.

1) Ex theologia morali: In quo consistat abstinencia et ieiunium? (Lásd Noldin „De praeceptis“ 662 § et sequ.).

2) Ex iure canonico: Qui possunt admitti in Ordinem Regularem et in quo con-

sistat novitiatus? (Lásd Tauber Manuale iuris can. 101 § et sequ.).

3) Ex liturgia: Hogyan és hol tarthatók meg a nagyhét szertartásai és honnan eredtek ezek a szertartások? (Lásd a liturgikus scriptákat).

Hirek a provinciából.

Budapesti építkezések. Provincialis Atyánk szorgos gondoskodása és előrelátása folytán, ki szívén hordja, hogy Provinciánk jövőjét minél fényesebbé tegye s szeretett Provinciánknek biztos alapot készítsen a megélhetés egy újabb forrásához nyúlt. A sz. Széktől kapott dispensáció útján a budai zárda hatalmas kertje helyébe és a zárda körül nagy építkezések vannak kilátásban. Provincialis Atyánk terve szerint a zárda kerthelyiségében bérpalotákat fog építtetni a Provincia. Ugy szintén a budai zárdatemplomot, mely már kicsinek bizonyul a hívek befogadására és magát a zárda épületét is meg fogják nagyobbítani. Mivel az építkezés nagyoobbszerű lesz, Provincialis Atyánk a ven. Definitorium véleményét és beleegyezését is ki kell kérni. Ezért a főt. Provincialis Atya február elejére egy congressus definitorialist vett tervbe, ahol az építkezésekről beszámol. A Provincialis Atya három napig tárgyalt Budapesten Töry Emil műegyetemi tanár, Pogány Mór műépítész és dr. Horváth Tivadar bankigazgató és ügyvéd urakkal az építkezés ügyében. A tervezet Provincialis Atyánk számítása szerint nagyon beválna és a Provinciának mindig volna segítsége, amelyből az óriási összegeket fölemésztő studiumokat, theologiai, philosophiai kurzusokat, a noviciatus, magát a szeráfi kollegiumot minden nehézség nélkül föntarthatná és egyéb fölmerülő akadályokkal is szembe nézhetne. A febr. első napjaira tervezett congressus definitorialist azonban el kellett napolni, — mivel a mérnökök az építkezés tervének kidolgozásával el nem készülhettek. Az építkezés előmunkálatai már serényen folynak s Provincialis Atyánk intézkedése folytán a kongressus definitorialist csak április elején fogják megtartani, amely alkalommal Provincialis Atyánk az építkezés tervéről, a költségvetésről be fog számolni. Tekintve azonban a jelenlegi pénzügyi zavarokat, az építkezések ez évben aligha fognak megkezdődni, azonban a szükséges előmunkálatok már ez évben befejezést nyernek.

Lelkigyakorlatok. A gyöngyösi theologiánk tanári karának egyik agilis tagja — P.

Zdravec István — ismét lelkigyakorlatokat tartott. Ez alkalommal a szegedi „Miasszonyunkról“ nevezett iskolánövérék gondjaira bízott polgári iskola és tanítónőképző intézet növendékei hallgatták végig elmékedéseit számtalan lelki gyümölcssel.

Vizsgák. Az iskola év első szemeszterének végeztével úgy a theologiai, mint a filosofiai iskoláinkon megtartották a vizsgálatokat. A theologus növendékek jan. 16-án kezdték meg Provincialis Atyánk elnöklete alatt. Utána 24-én és 29-én folytatták vizsgáikat. Az adott határnapokat mindig megelőzték ugyanazon tantárgyból az írásbeli vizsgálatok. Provincialis Atyánk az első vizsga után Bajára sietett, ahol a bölcséleti tanfolyam növendékei vizsgáltak — szép eredménnyel. — Bajáról Pécsre utazott, hogy a konstitúciók szellemében a novicius testvéreket is megvizsgálja. Itt meglátogatta a noviciatus helységeit s szeretettel, meglegegedéssel látta lelki-szellemi előhaladásukat. A vizita után buzdította őket, hogy a megkezdett hivatásukban mindvégig kitarthók, és állhatatosak legyenek.

Missió. P. Révész Remig m.-gyüdi vicepraesidens — a pécscegyházmegyei missiótársulat felszólítására — a nagybőjtő sz. idő alatt, Horváth Béla németi plébános úr közreműködésével több helyen missiót fog tartani. Először Baranya v. megyében, Bogdásán fogják végezni apostoli munkájukat, majd Slavóniába mennek, s ott fogják az üdvösség ígét hirdetni.

Személyi hírek. Provincialis Atyánk fr. Hornok Kilián laikus-testvért Budapestről — Szabadkára helyezte. Budapestre helyébe az ausztriai Provincialis Atya jóvoltából egy idegen laikus testvért kaptunk a sz. Bernardin Provinciából kisegítőül fr. Wiesinger Salvator — ki eddig a lankoviči zárdában tartózkodott.

Házaink lelkigyakorlatai. Az előirt évi lelkigyakorlatok megtartására nézve a Mariana Provincia főt. Tartományfőnöke és Provincialis Atyánk között megegyezés történt. A megegyezés értelmében az ez évi lelkigyakorlatokat a studiumi zárdáinkban, a Mariana

Provincia atyái közül fogják tartani. Mig ellenkezőleg a szomszédos provincia studiumi zárdáiban a mi Atyáink fogják a lelkigyakorlatokat vezetni. Provinciánkban már a lelkigyakorlatok tartását meg is kezdték. Így Baján febr. 3-tól 11-ig voltak a lelkigyakorlatok főt. Medlen Wolfgang nagyszombati házfőnök és Definitor Atya vezetése mellett. Pécsen febr. 9-től 16-ig főt. Rogowszky Honorát vezeti a lelkigyakorlatokat. Majd 16-tól 23-ig Gyönösön lesznek lelkigyakorlatok ugyanazon főt. Medlen Wolfgang atya vezetése mellett. A sz. Lélek sok kegyleme szálljon a lelkigyakorlatok sz. ideje alatt testvéreink szívébe!

P. Grand Konrád †.

F. hó 7-én távozott tőlünk a mi kedves P. Konrádunk. Váratlanul jött a hír elhunytáról. Nem búcsúzhattunk el tőle, pedig úgy szerettünk volna, mi fiatalok, még egyszer keblére borulni. Mindenki szerette. Közel állt testvérei szívéhez; s mi fiatalok gyermekei voltunk. Értünk dolgozott éjjel-nappal. Nagy szíve pazarul ránk sugározta szeretetének melegét. Formált, nevelt, nemesített, tökéletesített bennünket szünet nélkül. Lángra lobbantotta lelkünket. És ha van bennünk valami abból az áldozatrakész, magasra törő, nemes franciskánus szellemből — jó részét P. Konrádnak köszönjük. Ő volt örömünknek oka, úttörőnk és erős lelki vezetőnk; küzdelmeinkben bátorítónk, szomorúságunkban vigasztalónk, kétségeinkben tanácsadónk. Atyánk volt és mesterünk. Azt az édes kapcsolatot, mely bennünket sz. Ferenc Atyánkban összekötött, az igaz szeretet finom-finom művészetével napról-napra szorosabbra fűzte. Azért oly nehéz a válás.

Temesrékásán született. A gymnasiumot Temesvárott végezte. Bécsben lépett a Rendbe; theologiai tanulmányait az ottani egyetemen abszolválta. Még mint fiatal páter került

az alvinci zárda élére. XIII. Leo és P. Lauer bölcs reformeszméit üdvözölte. És amikor 1897-ben ez üdvös és időszerű eszmék testet öltöttek, ő volt egyike azon bátor férfiaknak, kik nemes önérzettel túlemelkedtek az előítéleteken és bátor elhatározással ráléptek a „Felicitate quadam“ Bulla jelezte útra. A Reform elfogadásával tágult a munkaköre. P. Tamás Alajos, Alma Materünk második alapítója, Budapestre hívta és Secretáriussá nevezte ki. Innét rövid időre Radnára került, hol mint az éppen életbe hívott Collegium Seraphicum Praefectusa működött. Alapos tudása és az ifjuságért rajongó szeretete csakhamar nagyobb munkakört nyitott számára. 1903-ban Dunaföldváron a bölcsészet tanára valamint a klerikusok magistere és később zárdafőnök lett. Azonban egy lappangó betegség fájdalommal idő előtt megtörték fiatal erejét. A Provincia vezetősége a nyugalmasabb és kevesebb gonddal járó szécsényi zárdafőnöki hivatalt bízta rá. De mindinkább szünő ereje ezt sem bírta sokáig. Budapestre jött, itt érte utól a halál, munkaközben. Ugyszólván tollal a kezében szállt sírba, mert egy-két nappal előbb csinálta az utolsó vonást az új Schematizmushoz, melyből az ő kedves nevét legelőször kell törölnünk.

Munka és ima volt életének vezérelve. Jó pap volt és kitűnő szerzetes. Elvette, erősen hisszük — szép és jó életeért a jutalmat. Gyakran pihent meg szemünk az életben szimpatikus, nemesen egyszerű alakján. Tanultunk tőle és épültünk rajta. S most, hogy nehéz szívvel körülálljuk sírját, úgy érezzük, mintha nem hagyott volna el egészen, mintha példájával tanítaná most is az ő „kedves fiait“. Jó Atyánk légy ezután is vezetőnk; lengjen köztünk szellemed, az ima, a munka, a béke, a lángoló szeráfikus szeretet szent szelleme

P. Konrád, kedves Atyánk, Isten Veled!

